

Conf. univ. dr. habilitat Sorin Alămoreanu

Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca

Teorie și practică în expertizele grafice

Note de curs pentru master

Editura
Stamangiu
2023

Cuprins

CAPITOLUL I. LOCUL ȘI ROLUL EXPERTIZEI CRIMINALISTICE	
ÎN SISTEMUL PROBELOR	1
<i>Secțiunea 1. Noțiuni introductive. Ce sunt expertizele?</i>	
<i>Ce sunt experții?</i>	1
<i>Secțiunea a 2-a. Ce reglementări guvernează domeniul expertizelor criminalistice?</i>	10
<i>Secțiunea a 3-a. Despre experți</i>	18
§1. Profesia de expert	18
§2. Pregătirea experților criminaliști	22
§3. Drepturile experților criminaliști	24
§4. Structuri profesionale	25
<i>Secțiunea a 4-a. Experții desemnați de părți și participarea lor la realizarea expertizelor criminalistice conform O.G. nr. 75/2000</i>	25
<i>Secțiunea a 5-a. Pregătirea experților în alte state</i>	35
<i>Secțiunea a 6-a. Reglementarea activității experților.</i>	
<i>Experți privați versus experți oficiali</i>	36
§1. Precizări introductive	36
§2. Expertiza criminalistică. Reglementarea în Codul de procedură penală și în Codul de procedură civilă	38
2.1. Codul de procedură penală	38
2.2. Codul de procedură civilă	39
§3. Compatibilitatea O.G. nr. 75/2000 cu prevederile Constituției României	40
§4. Considerații finale	45
<i>Secțiunea a 7-a. Sarcini și responsabilități ale experților</i>	47
§1. Evidența experților în vederea alegerii unui expert criminalist	48

§2. Noțiuni generale despre identificarea criminalistică aplicate la cerințele expertizei grafice _____	49
§3. Principiile identificării criminalistice și aplicarea lor în expertiza grafică _____	52
§4. Fazele procesului de identificare _____	54
<i>Secțiunea a 8-a. Probe. Procedee probatorii. Validitatea expertizelor _____</i>	<i>56</i>

CAPITOLUL AL II-LEA. REPERE CONCEPTUALE, TEORETICE

ȘI ISTORICE _____ 63

<i>Secțiunea 1. Delimitarea terminologică grafologie/grafoscopie _____</i>	<i>63</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Metode de examinare grafică. Definirea și proprietățile de bază ale scrisului și semnăturilor _____</i>	<i>73</i>
§1. Scurtă incursiune temporală privind metodele de examinare a scrisului _____	73
1.1. Metoda caligrafică _____	74
1.2. Metoda grafometrică _____	74
1.3. Metoda grafonomică _____	75
1.4. Metode experimentale _____	76
§2. Autori și momente ale evoluției istorice a examinării scrisului _____	77
§3. Reprezentanți ai școlii române de expertiză grafică și grafologie _____	84
§4. Ce este scrisul? _____	89
§5. Bazele identificării grafice _____	93
5.1. Stabilitatea _____	95
5.2. Variabilitatea _____	96
5.3. Reflectivitatea _____	98
§6. Ce sunt semnăturile? _____	105

CAPITOLUL AL III-LEA. FORMAREA ȘI EVOLUȚIA GRAFICĂ**A PERSOANEI _____ 110**

Secțiunea 1. Vârstele scrierii. Perioadele evoluției grafice _____ 110

Secțiunea a 2-a. Mecanismele scrierii și bazele identificării grafice _____ 119

§1. Mecanismele psiho-motrice ale scrierii _____ 120

§2. Individualitatea și stabilitatea scrisului _____ 127

§3. Despre unele modificări ale scrisului și semnăturii _____ 135

CAPITOLUL AL IV-LEA. REPERE ALE ACTIVITĂȚILOR NECESARE**ÎN PREGĂTIREA ȘI REALIZAREA EXPERTIZELOR GRAFICE ____ 150**

Secțiunea 1. Pregătirea și dispunerea expertizelor grafice ____ 150

Secțiunea a 2-a. Pași metodologici necesari în examinarea grafică _____ 153

CAPITOLUL AL V-LEA. RAPORTUL DE EXPERTIZĂ ȘI CRITERIILE**DE VALIDITATE A ACESTUIA _____ 161**

Secțiunea 1. Premise conceptuale _____ 161

Secțiunea a 2-a. Despre principii și standarde _____ 165

Secțiunea a 3-a. Scurtă privire asupra activității expertului numit pentru realizarea unei expertize grafice _____ 168

Secțiunea a 4-a. Conținutul și forma raportului de expertiză _____ 170

Secțiunea a 5-a. Examinarea traseelor scrise _____ 176

Secțiunea a 6-a. Fazele examinării scrisului și semnăturilor. Probleme intrinseci _____ 189

Secțiunea a 7-a. Procesul de comparare și analiză grafică ____ 197

Secțiunea a 8-a. Evaluarea asemănărilor și deosebirilor _____ 201

§1. Asemănările _____ 201

§2. Deosebirile _____ 204

§3. Evaluarea valorii identificatoare a coexistenței de asemănări și deosebiri _____	206
§4. Tablourile grafice exprimate în raport de natura execuției _____	208
4.1. Tabloul grafic al semnăturilor ce reflectă naturalețea execuției _____	208
4.2. Tabloul grafic al semnăturilor falsificate prin imitație servilă _____	213
4.3. Tabloul grafic al semnăturilor contrafăcute prin copiere _____	217
4.4. Tabloul grafic al semnăturilor contrafăcute prin imitație liberă _____	220
4.5. Indiciile de naturalețe a execuției și cele de contrafacere prin copiere sau imitație servilă. Generalități _____	223
4.6. Tabloul grafic al semnăturilor falsificate prin execuții din fantezie _____	224
4.7. Tabloul grafic al semnăturilor autofalsificate _____	225
4.8. Tabloul grafic al semnăturilor realizate în condiții neobișnuite _____	229
§5. Concluziile _____	232
5.1. Concluzii categorice (sau certe) _____	233
5.2. Concluzii de probabilitate _____	233
5.3. Imposibilitatea identificării (a exprimării unei concluzii) _____	240
BIBLIOGRAFIE _____	243